

Yahudilerin Üstünlük İddialarının Yahudi Kutsal Metinlerindeki Dayanakları

Ramazan Yıldırım | 0009-0002-6762-9041 | abadem06@hotmail.com

Diyanet İşleri Başkanlığı, Gaziantep İl Müftülüğü, Gaziantep, Türkiye

ROR ID: 007x4cq57

Öz

Tarih boyunca kendini, aile, kabile, aşiret veya ırkını diğer insanlardan üstün gören ve onlara karşı, üstün olma duygusuyla hareket edip davranış geliştiren kişiler olmuştur. Kendini üstün görmenin ilk örneği, şeytanın Âdem'e karşı üstün olduğunu iddia ederek isyan etmesi ve neticede yüksek konumunu kaybetmesidir. Takip eden dönemde Âdem'in iki çocuğu arasındaki üstünlük iddiasının, birinin ölümü ile neticelendiğini görüyoruz. İnsan tabiatında bulunan üstün olma arzusu, Rönesans ve Reform hareketlerinden sonra -özellikle batı toplumlarında- daha geniş bir alana yayılarak ulus temelinde devletlerin kurulmasına sebep olmuştur. Günümüz dünyasında da bir kısım insanların diğerlerinden üstün olduğunu iddia eden yaklaşımlar mevcuttur. Hatta mensuplarını kast sistemi ile ayıran, sadece bir millete özel olup onun mutluluğunu sağlamayı hedefleyen dinler dahi vardır. Ancak Yahudilikten başka, bir ırkın üstünlüğünü ve diğerleri üzerindeki egemenliğini bariz bir şekilde ifade eden bir din yoktur. İsrâiloğullarını Tanrı'nın seçilmiş halkı olarak gören Yahudiler bu kanaatlerine Hz. Nûh döneminde meydana geldiği iddia edilen ve Tevrat metninde bulunan bazı olayları gerekçe gösterirler. Bu çalışma Tevrat metnini merkeze alarak söz konusu üstünlük iddiasının sebeplerini ortaya koymaktadır. Çalışmada Yahudi kutsal kitabı Tanah esas alınmış ayrıca konu hakkında yazılan eski ve yeni çalışmalardan da istifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Dinler Tarihi, Yahudilik, Tevrat, Üstünlük, Hâm.

Atıf Bilgisi

Yıldırım, Ramazan. "Yahudilerin Üstünlük İddialarının Yahudi Kutsal Metinlerindeki Dayanakları". *Trabzon İlahiyat Dergisi* 11/1 (Haziran 2024), 173-191.

<https://doi.org/10.33718/tid.1461254>

Geliş Tarihi	: 29.03.2024
Kabul Tarihi	: 19.05.2024
Yayın Tarihi	: 30.06.2024
Değerlendirme	: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	: Yapıldı - iThenticate
Çıkar Çatışması	: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman : Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans : Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

The Bases of Jewish Claims of Supremacy in the Jewish Scriptures

Ramazan Yıldırım | 0009-0002-6762-9041 | abadem06@hotmail.com

Presidency of Religious Affairs, Gaziantep Provincial Mufti, Gaziantep, Türkiye

ROR ID: 007x4cq57

Abstract

Throughout history, there have been people who consider themselves, their family, tribe, clan or race to be superior to other people and who act and behave towards them with a sense of superiority.. The first example of this was when Satan rebelled against Adam by claiming superiority over him and consequently lost his high position. In the following period, we see that the claim of superiority between Adam's two children resulted in the death of one of them. The desire to be superior in human nature spread to a wider area after the Renaissance and Reform movements, especially in western societies, and led to the establishment of nation-based states. In today's world, there are approaches that claim that some people are superior to others. There are even religions that distinguish their followers with a caste system and aim to ensure the happiness of only one nation. However, apart from Judaism, there is no religion that explicitly expresses the superiority of one race and its dominance over others. Jews, who consider the Children of Israel to be God's chosen people, justify their conviction with certain events alleged to have occurred during the time of Noah and found in the text of the Torah. This study reveals the reasons for this claim of superiority by focusing on the Torah text. The study is based on the Jewish holy book Tanakh, and it also draws on both old and recent works written on the subject.

Keywords

History of Religions, Judaism, Torah, Supremacy, Ham.

Citation

Yıldırım, Ramazan. "The Bases of Jewish Claims of Supremacy in the Jewish Scriptures". *Trabzon Theology Journal* 11/1 (June 2024), 173-191.

<https://doi.org/10.33718/tid.1461254>

Date of Submission : 29.03.2024

Date of Acceptance : 19.05.2024

Date of Publication : 30.06.2024

Peer-Review : Double anonymized - Two External

Ethical Statement : It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Plagiarism Checks : Yes - iThenticate

Conflicts of Interest : The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support : The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.

Copyright & License : Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Giriş

Kendini veya toplumun herhangi bir kısmını diğer insanlardan üstün görmek, Arapçada “kavim, kavmiyye, unsuriyye”; Batı dillerinde ise “race, rasse, rassismus” gibi kelimelerle de ifade edilen “ırkçılık”tır. Arapça bir kelime olan ırk anlam olarak kök, bitkinin gövdesi, yaprağın sapı, damar, asıl, irsî özellik, nesep, menşe, ata gibi anlamlara gelir.¹ Bu kelime ile, aralarında kan bağı bulunan, aynı soydan gelen büyük insan toplulukları ifade edilir. Bazen bu manayı elde etmek için nesil, nesep, zürriyet, soy, sülâle gibi başka kelimeler de kullanılır.² İrkçılık, bazen soy üstünlüğü, asalet (asil kan) veya “unsuriyye” kelimeleri ile dile getirilir ve bununla; bir kişi, aile veya toplumun kendilerini bazı yönlerden diğer insanlardan üstün tutması, farklı olduklarına inanması kast edilir.³ Bu şekilde kendini üstün gören kişi veya toplumlar, diğer insanlara tepeden bakar, onlara bir şekilde tahakküm ederek, onların kendi idare ve yönlendirmelerine muhtaç olduğunu düşünür ve bu minval üzere bir siyaset geliştirirler.⁴

Yaratıcı aynı olduğundan yaratılmış olma noktasında ortak olan bazı varlıklar⁵ veya aynı hammaddeden yaratılan insan⁶ veya insan toplulukları, tarihin bazı dönemlerinde hemcinsini öteki saymış, kendilerinin bazı yönlerden onlardan üstün olduğunu iddia eden yaklaşımlar içerisinde olmuştur. Bu yaklaşımlar insanlık tarihinin bazı dönemlerinde belli akımlara evrilmiş, yerküremiz üzerinde bir ırkın diğerinden üstün olduğunu iddia eden fikir hareketi, yöneliş, hatta inançlar dahi oluşarak insanları kendisi ile meşgul etmiştir. Öyle ki; bir milletin, ırkın veya toplumun dini olarak ortaya çıkmış olup sadece o milletin Tanrı veya tanrılarla münasebetini düzenleyen ve kurtuluşunu hedefleyen dinler dahi olmuştur.

Dinler tarihine baktığımızda, bazı dinler inananları arasında bir kast sistemi uygulasa da Yahudilik dışında, bir ırkın üstünlüğünü ve diğerleri üzerindeki egemenliğini bariz bir şekilde kabul eden bir din olmadığını görürüz. İsrâiloğullarını seçilmiş halk olarak gören Yahudi teolojisi, bu üstünlüğün sebeplerini Hz. Nûh ve oğulları döneminde meydana geldiği iddia edilen bazı hikâyelere dayandırır.⁷ Tevrat’ın Yahudiler hakkında kullandığı cümleler, üslubu ve ele aldığı bu hikâyeye, metin ve pasajların günümüzde de siyah-beyaz insan ayırımında veya nispeten tarihte kalmış olsa da köle-efendi ilişkileri üzerinde ciddi etkileri olduğunu düşünmekteyiz.

Yahudilik dini, İsrâiloğullarını seçilmiş halk olarak kabul ettiğinden doğal olarak, bu se-

- 1 Muhammed b. Mukrim İbn Manzûr, *Lisânü'l-'Arab*, (Beirut: Dâru İhyai't-Turasi'l-Arabi, 1996), 2/369.
- 2 Recep Şentürk - Kadir Canatan, “İrkçılık”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1999), 19/124.
- 3 Mustafa Çağrırcı, “Asabiyet”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1991), 3/454.
- 4 Şentürk - Canatan, “İrkçılık”, 19/125.
- 5 Hammaddeleri farklı olsa da yaratılmış olma noktasında insanla ortak olan şeytanın, insana karşı üstünlük taslaması insanlık tarihinden de eskidir. el-Bakara, 2/34; Sa'd, 38/76; el-A'raf, 7/12-13.
- 6 Komisyon, *Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, (Ankara: DİB Yayınları, 2007), 5/49.
- 7 Aslında konu ile ilgili yapılan bir çalışma, Yahudilerde etnik anlamda bir üstünlük ve seçkin olma fikrinin Babil sürgününden sonra yavaş yavaş oluştuğunu ve Tevrat metnine dahil edildiğini dile getirmektedir. Bundan önceki dönemlerde kabul edilen üstünlük daha çok dini anlamda idi ki bu da takva esasına yani Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirme hususundaki gayrete/samimiyete göre idi. Bk. Mehmet Katar, “İsrail Kavminin Seçilmişliği Üzerine Bir Araştırma”, *İslami Araştırmalar Dergisi*, 20/4 (2007), 458-463.

çilmişlik algısı ve ırkçılık arasında bir münasebet kurulmuş ve bu konuda yakın zamanlarda bazı ilmi çalışmalar yapılmıştır.⁸ Türkçe dilinde yapılan bu çalışmalar Yahudiliğin genelini nazarı itibara alarak konuyu İslam kaynakları açısından değerlendirir ve Siyonizm ile ırkçılığın münasebeti üzerinde durur. Ancak biz bu çalışmamızda Tevrat ve onun yorumlarını merkeze alarak o metinler ekseninde Yahudilerin seçilmişlik iddiaları üzerinde duracak, Yahudi kaynakların konuya yaklaşımını ve üstünlük iddiasına sebep olması muhtemel hususları ele alarak mevzuyu değerlendirmeye çalışacağız.

1. Tevrat

Kökene itibarıyla semavi dinlerden biri olan Yahudiliğin kutsal kitabı için farklı dil ve toplumlarda birbirinden farklı isimler kullanılır. Türkçede yaygın olarak kullanılan Tevrat kelimesinin hangi dilden olduğu ve kökeni tartışmalıdır. Çoğunluğu teşkil eden ve kelimenin Arapça olduğunu kabul eden Arap dil ekolleri, kök olarak hangi kelimedenden türediği ve hangi kalıptan olduğu konusunda farklı tartışmalara girmiş ve birbirine yakın olsa da farklı sonuçlara ulaşmışlardır.⁹ Ancak kelimenin Arapça olmadığını dolayısıyla Arapça bir köken bulmaya çalışmanın gereksiz olduğunu vurgulayan bazı düşünürler, bu ismin İbrânîceden geldiğini, İbrânîcedeki “torah” kelimesinin Arapçalaşmış hali olduğunu kabul ederken, son dönem araştırmacılarından bazıları da kelimenin İbrânîce-Ârâmîce’den türediğini ve melez olduğunu kabul ederler.¹⁰

Öğreti, doktrin, kılavuz, teori, hüküm, kanun, din gibi anlamlara gelen Tevrat kelimesi, Hz. Musa’ya verilen kitabın ismi olarak kullanıldığı gibi zaman zaman Yahudi din alimlerinin Tevrat’ın tefsiri mahiyetinde yazdıkları eserler için de kullanılmaktadır. Fakat bu kelime ile kutsal kitap söz konusu edildiğinde Ahd-i Atik’in ilk beş kitabı anlaşılır, diyen araştırmacılar da olmuştur.¹¹ Bazı Yahudi ekolleri Tevrat’ın verilmesi ile İsrâiloğullarının seçkin/üstün olmaları arasında bir irtibat olduğunu söylemiş ve Allah’ın, Tevrat’ını vermek için, diğer milletler arasından İsrâiloğullarını seçtiğini ileri sürmüşlerdir.¹² Bu çalışmada Tevrat kelimesi ile Tanah’ın ilk beş kitabı kast edilmiş ve Tevrat atıfları Kitabı Mukaddes Şirketi’nin bastığı Kutsal Kitap Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat-Zebûr-İncil) çevirisinden yapılmıştır. Ayrıca konu ile ilgili münasebet oldukça Tanah’ın -bahsi geçen kitap içerisindeki- diğer bölümlerine de atıflar yapılmıştır.

2. Tevrat’ın Tanıtımı ile Yahudiler

Hadiseleri bir tarih kitabı üslubuyla ele alan Tevrat, Yahudi halkının üstünlüğü ve onlara vaat edilen topraklarla ilgili algının başlangıç noktasını Hz. İbrâhim hakkındaki anla-

8 Bk. Tolga Savaş Altınel, “İslami Kaynaklara Göre Yahudilik’teki Seçilmişlik” (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2002). Ayrıca, Türkkaya Ataöv, *Siyonizm ve İrkçılık*, (Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1982)

9 Detaylı bilgi için bk: İbn Manzûr, *Lisânü'l-Arab*, 15/386.

10 Baki Adam, “Tevrat”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), 41/40.

11 Tevrat hakkında daha geniş bilgi için bk: Baki Adam, *Yahudi Kaynaklarına Göre Tevrat*, (İstanbul: Seba Yayınları, 1997), 33 vd.

12 Adam, *Yahudi Kaynaklarına Göre Tevrat*, 51.

tımları ile ortaya koyar.¹³ Yahudiliğin merkezinde yer alan seçilmişlik/üstünlük düşüncesi¹⁴ her ne kadar Nûh'un oğlu Sâm ile beraber var olmaya başlamışsa da pratikte İbrâhim'le başlar ve Ya'kûb'un çocuklarıyla devam eder. Tanrı'nın, İbrâhim için "seni birçok milletin atası yapacağım"¹⁵ ifadelerinden dolayı İbrâhim'in¹⁶ şahsında, İsrâiloğullarının seçilmişliğinin ortaya çıktığı ve onun gerçek varisleri olan İshak ve Ya'kub'la devam ettiği kabul edilir. İsmâil, ilk oğul olmasına rağmen cariyeden doğduğu için seçilmişlik konusunda devre dışı kalır.¹⁷ Rab, Avram'la (İbrâhim) antlaşma yapar ve onun seçilmiş soyunu Mısır ırmağından Büyük Fırat ırmağına kadar uzanan topraklar arasına yerleştireceğini,¹⁸ söyler.

Tevrat'a göre "İsrail" ismi, Ya'kûb'un, kötünün cisimleşmiş hali olan Samuel ile güreşerek onu yenmesi sonucunda mübarek kılınması ile ortaya çıkmış ve Ya'kub "İsrâil" adını almıştır. Bu durum Ya'kûb ve onun soyundan gelenlerin tarih boyunca kötülüğe karşı yürütecekleri mücadeleyi simgeleyerek onları diğer milletlerden üstün kılmıştır.¹⁹ "İsrâil" ismi, bu halkın manevi görevini (kötülükle mücadele) hatırlatır.²⁰ Bu soyun diğer insanlardan üstün olduğunu ifade eden Tevrat, onların gökteki yıldızlar kadar çoğaltılacaklarını, kendilerine ülkeler verileceğini, ulusların kutsanma vesilesi olduklarını,²¹ belirtir ve "diğer halklar sana kulluk edip boyun eğsin onlara egemen ol, seni kutsayanlar kutsansın, sana lanet edenlere lanet olsun,"²² ifadelerini kullanır.

Ya'kûb ve atalarının Tanrısı²³ olduğunu söyleyen Rab, "Ya'kub ve soyuna topraklar vereceğini, soyunun yeryüzünün tozu kadar sayısız olacağını, dünyanın dört bir tarafına yayılacaklarını, kutsanmış olduklarını²⁴ ve halklar için de kutsanma vesilesi olduklarını,²⁵ ifade eder. Onları kendine özel halk olarak seçtiğini ve diğer halklardan ayrı tuttuğunu dile getiren Rab,²⁶ kendilerinden "halkım"²⁷ diye bahseder, onları Mısırlıların elinden kurtaracağını, geniş ve verimli topraklara, süt ve bal akan ülkeye götüreceğini ifade eder ve bu özel halkını Mısır'dan çıkarmak için Musa'yı firavuna göndereceğini söyler.²⁸ Firavun'la konuşmak üzere giden Musa, maruz kaldıkları kötü muameleye rağmen, Tanrı'nın kendi halkını²⁹

13 Adam, "Yahudilik, Seçilmişlik, Ahit, Kutsal Toprak ve Mabet Geleneği", *Yaşayan Dünya Dinleri*, Ed. Şinasi Gündüz, (Ankara: DİB Yayınları, 2010), 228-266.

14 Bu mevzu hakkında bir eser kaleme alan Salime Leyla Gürkan, konuyu tarihten günümüze kadar birçok açıdan ele almakta ve detaylı bilgiler vermektedir. Bilgi için bk. Salime Leyla Gürkan, *The Jews as a Chosen People: Tradition and Transformation*, (New York: Routledge Jewish Studies Series, 2014.)

15 Yaratılış, 12:2; 17:5.

16 İslam'ın kutsal kitabı olan Kur'an da Hz. İbrâhim'den "inanınların Babası" şeklinde bahseder ve O'nun takip edilmesi gereken örnek bir kişilik olduğunu ifade eder. el-Hac, 22/78.

17 Yaratılış, 21:8-14.

18 Yaratılış, 15:18-21.

19 Yaratılış, 32:25-29; Yitshak Haleva, *Tora ve Aftara-Bereşit*, çev. Moşe Farsi, (İstanbul: Gözlem Gazetecilik, 2010), 1/253.

20 Yaratılış, 35:10.

21 Yaratılış, 26:4.

22 Yaratılış, 27:29.

23 Levililer, 19:33, 34.

24 Çölde Sayım, 22:12.

25 Yaratılış, 28:13,14.

26 Levililer, 20:24-26.

27 2. Tarihler, 6:5, 6, 21-26, 29, 32, 34. 7:14.

28 Mısır'dan Çıkış, 3:7-10.

29 2. Tarihler, 31:8. 35:3.

kurtarmamasına sitem eder.³⁰

Rab, Mısır'da köleleştirilen özel halkının acı ve ızdıraplarını duyduğu için onları özgür kılarak kendine özel halk yapacağını, daima onlarla yaşayacağını;³¹ onları, atalarına vadettiği topraklara götüreceğini ve o toprakları kendilerine mülk olarak vereceğini³² ifade eder. Halkının kendisine ibadet etmesi için serbest bırakılmasını Firavundan ister.³³ Aksi durumda Mısırlıları cezalandıracağını ve halkını ordular halinde Mısır'dan çıkaracağını³⁴ söyler. Tevrat, İsrailileri kahinler krallığı, kutsal ulus olarak³⁵ kabul ettiği için Rab onlara ve Mısırlılara farklı davranır,³⁶ onlarla aynı ülkede yaşar,³⁷ diğer halkları onların önünden kovar ve ülkeyi sonsuza kadar onlara verir.³⁸

Rabbin özel halkı³⁹ olan İsraililer karşısında uluslar titrer, dehşet, korku ve titreme ile erirler, onların bilek gücü karşısında taş kesilirler. Tanrı onları kutsal kente yerleştireceğini,⁴⁰ kendileri için savaşaacağını⁴¹ onları başka bir ulustan kurtarıp,⁴² artık rahatsız edilmeyecekleri bir yurda yerleştireceğini ve seçtiği bu halkın Tanrısı olduğunu⁴³ bildirir. Bu seçilmiş halkı yönetmek için Süleyman'ın bilgi ve bilgelik istediğini,⁴⁴ Süleyman'ı onlara göndermekle kendilerine özel muamelede bulunan ve kendilerini kurtaran Rab, kendileri için koruyan bir kalkan ve kılıç olduğu için düşmanlarına karşı da kendilerine yardımcı olduğundan, karşılarında küçülen düşmanı çiğnediler,⁴⁵ böylece Tanrıları olarak onları rahata kavuşturduğunu ve Yeruslimali (Kudüs) de sonsuza dek kendine konut seçtiğini⁴⁶ dile getirir.

Yahudi kaynakları, Tanrı'nın İsrailoğullarını övgü, ün ve onurda diğer halklardan üstün kılacağını, kutsal olacaklarını,⁴⁷ atalarına vermeyi kararlaştırdığı ülkeyi kendilerine verdiğini,⁴⁸ onlar için savaşan bir Tanrı⁴⁹ olarak sonsuza kadar aralarında yaşayacağını⁵⁰ dile getirir. Onları benimseyip seçtiğini ve onların Tanrısı olduğunu,⁵¹ bu özel halkını yönetmek için Dâvûd'u seçtiğini,⁵² ülkede kalanların angaryaya koştuğunu ancak bu halkından kimsenin

30 Mısır'dan Çıkış, 5:23.

31 1. Tarihler, 17:22.

32 Mısır'dan Çıkış, 6:5-8.

33 Mısır'dan Çıkış, 9:13; 10:3.

34 Mısır'dan Çıkış, 7:4.

35 Mısır'dan Çıkış, 19:6. Burada *kâhin* kelimesi Tanrı ile insanlar arasında aracılık yapan ve Tanrı'ya kurban sunmak gibi dinsel işlerle uğraşan görevli, anlamında kullanılmıştır. Dipnot, s. 91.

36 Mısır'dan Çıkış, 11:7.

37 Çölde Sayım, 35:34.

38 2. Tarihler, 20:6, 7.

39 2. Samuel, 3:18.

40 Mısır'dan Çıkış, 15:13-17.

41 Yasa'nın Tekrarı, 3:21, 22.

42 Yasa'nın Tekrarı, 4:33, 34.

43 1. Tarihler, 17:9, 21, 22.

44 2. Tarihler, 1:10, 11.

45 Yasa'nın Tekrarı, 33:29.

46 1. Tarihler, 23:25.

47 Yasa'nın Tekrarı, 26:19.

48 Yeşu, 21:43.

49 Yeşu, 23:3.

50 1. Krallar, 6:13.

51 2. Samuel, 7:23, 24.

52 1. Krallar, 8:16.

kölelik yapmadığını,⁵³ onların sadece savaşçı, görevli, subay ve komutan olarak görev yaptıklarını⁵⁴ bildirir. İsrâilin Tanrısına yönelmeyen herkesin öldürülerek yok edilmesi gerektiğini⁵⁵ ifade eder.

3. Tevrat'a Göre Yahudiler ve Diğer İnsanlar

Tevrat, Yahudilerin diğer halklarla olan münasebetini köle-efendi bağlamında ele alır.⁵⁶ Köle; satın alınır, ona sahip olunabilir, miras bırakılabilir ve o daima köle kalır. Ancak bir İsrâilliye efendilik edilemez, sert davranılamaz. Bir İsrâilli köle olursa, özgürlüğünü bir şekilde geri alabilir çünkü onlar Tanrı'nın Mısır'dan çıkardığı özel kullarıdır.⁵⁷ Ancak Hâm'ın soyundan geldikleri için Kenanlılar özel olma konumuna sahip değildirlere ve onlardan kız alınmamalıdır.⁵⁸ Rab kutsadığı ve aralarında olduğu için İsrâil halkında suç ve kötülük bulunmaz,⁵⁹ onlara yapılan büyü tutmaz, fal etkili olmaz.⁶⁰ Rab kendilerinden daha güçlü olan birçok toplumu önlerinden kovmuştur. Kendilerine düşmanlık yapan uluslarla antlaşma yapmamalı, onlar bozguna uğrattılıp ele geçirilince tümünden yok edilmeli, onlara acımamalı ve onlardan kız alıp verilmemelidir. Onların Sunakları yıkılmalı, dikili taşları parçalanmalı, putları devrilerek yıkılmalıdır.⁶¹ İsrâil halkı diğer halklardan sayıca az olduğu halde kutsal olduklarından Rab onları seçmiş,⁶² dehşetini önden göndererek onlara karşı olanları şaşkına çevirmiş, düşmanlarını kovmak için önlerinden eşek arısı göndermiştir.⁶³

Tanrı, öteki ulusları kovarak İsrailoğullarının sınırlarını genişleteceğini söyler ve kimenin onların ülkelerine göz dikemeyeceğini,⁶⁴ onların seçilmiş oldukları⁶⁵ için çok kutsanacaklarını, erkek, kadın ve hayvanlarının döl vereceğini, hastalıkların onlardan uzaklaştırılarak kendilerinden nefret edenlere verileceğini ifade eder. Aynı şekilde Rab, halkları acımadan yok etmeleri gerektiğini; önlerinden ulusları azar azar kovacağını, ele geçirdikleri halkların adlarını göğün altından silmeleri, putlarını yakmaları ama altın ve gümüşlerine göz dikmemeleri gerektiğini⁶⁶ ifade eder. Tanrı'nın, ulusları önlerinden yok edeceğini ve o ulusların topraklarına varis olacaklarını⁶⁷ belirtir.

Tanrı'nın buyruklarını yerine getirmek şartıyla kendilerinden güçlü olan ulusların topraklarını alacaklarını, ayak bastıkları yerlere sahip olacaklarını, sınırlarının çölden Lübnan'a, Fırat Irmağı'ndan Akdeniz'e kadar uzanacağını, ulaştıkları her yere dehşet ve kor-

53 2. Tarihler, 8:9.

54 1. Krallar, 9:21, 22.

55 2. Tarihler, 15:13.

56 Peter Antes, *Grundriss der Religionsgeschichte Von der Prähistorie bis zur Gegenwart*, (Hannover: W. Kohlhammer, 2006), 75.

57 Levililer, 25:44-55.

58 Yaratılış, 24:3. Hâm'ın oğlu Kenan'ın soyundan geldikleri için köle olarak değerlendirilmektedirler.

59 Çölde Sayım, 23:21.

60 Çölde Sayım, 23:23.

61 Mısır'dan Çıkış, 34:10-16.

62 Yasa'nın Tekrarı, 7:1-5.

63 Mısır'dan Çıkış, 23:27, 28. Eşekarısı olarak tercüme edilen İbrance sözcüğün anlamı net değildir. Dehşet ya da bir çeşit hastalık anlamına geldiği ifade edilmiştir. Dipnot, s. 97.

64 Mısır'dan Çıkış, 34:24.

65 Çölde Sayım, 23:8-10; 19-21.

66 Yasa'nın Tekrarı, 7:14-26.

67 Yasa'nın Tekrarı, 12:29, 30.

kularının saçılacağını⁶⁸ söyler. Tabi bunun olması için topraklarını fethettikleri ulusların ilahlarına taptıkları sunakları yıkmalı, dikili taşları parçalamalı, Aşera⁶⁹ putlarını yakmalı, diğer putları parçalamalı ve ilahlarının adlarını da silmeleri gerekir.⁷⁰

Tanrı kendileri ile birlikte olduğundan kalabalık ordulardan korkmamalarını, savaşçıları taraf barışı kabul etse de İsrâiloğullarına hizmet edeceğini⁷¹ yiycek sıkıntısı yaşamayacaklarını, Rabbin onlara saldıran düşmanı bozguna uğratacağını, kutsal halkını koruyacağını, Rabbe ait olduklarından yeryüzündeki bütün ulusların kendilerinden korkacağını⁷² ifade eder. Tanrının onları yalnız bırakmayacağını, Yeşu'nun⁷³ kendilerine önderlik yapacağını⁷⁴ Tanrı'nın diğer ulusların sınırlarını onların sayısına göre belirlediğini⁷⁵ zamanı gelince Amâlekliler'i⁷⁶ yok etmeleri gerektiği,⁷⁷ kendilerinden kaçan Amorlular'ın⁷⁸ üzerine Tanrının dolu yağdırarak çoğunu öldürdüğünü⁷⁹ ve böylece her vesileyle İsrâiloğullarını desteklediğini dile getirir.

Yahudi kaynaklarına göre İsrâiloğullarının diğer milletlere üstünlüğünün göstergelerinden biri de borç alıp-verme meselesidir. Onlara göre yabancıya verilen borç geri alına-

68 Yasa'nın Tekrarı, 11:22-25.

69 Aslında monoteist bir din olan Yahudilikte, tarihin seyri içerisinde bazen farklı tanrı isimlerinden de bahsedildiği bir vakadır. İşte bu tanrı/tanrıçalardan biri de Aşera/Aşerahdır ki bu, Tanah'ta geçen antik bir Kenan tanrıçasıdır. Bk: Cengiz Batuk-Mevlûde Köröğlü: "Bir Yahudi Tanrıçası Olarak Aşera", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 41, (2016), 19-36.

70 Yasa'nın Tekrarı, 12:1-3.

71 Yasa'nın Tekrarı, 20:1, 4, 11.

72 Yasa'nın Tekrarı, 28:7-10.

73 İslam kaynaklarında Yuşa olarak ifade edilen Yeşu, Hz. Musa döneminde yaşamış ve onunla beraber İsrailoğullarına önderlik etmiştir. Ömer Faruk Harman, "Yuşa" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2013), 44/43-45.

74 Yasa'nın Tekrarı, 31:3, 6.

75 Yasa'nın Tekrarı, 32:8.

76 Amâlik, İmlâku veya Amâlika, Tevrat'a göre dünyanın en eski milletidir. Efsanevi ve göçebe olan bu Arap kabilesini İsrailoğulları tarih boyunca kendilerine bir nevi düşman veya rakip olarak görmüş ve sürekli onlarla savaşmışlardır. Geniş bilgi için bk: Sargon Erdem, "Amâlika", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1989) 2/556-558.

77 Yasa'nın Tekrarı, 25:19.

78 *Amorlular'ın Krallığı* diye bir kitap kaleme alan Albert T. Clay, onlar hakkında detaylı bilgiler vermektedir. Onun ifadesiyle; eski Ahit'e göre Kenanlı-Amorit/Amorlular, Amurru'da (Babil ve çevresi) yaşamış gelip geçmiş tüm milletler için kullanılan bir isimdir. Homojen bir yapı (Babiller, Asurlar, Sümerler, Aramiler, Araplar, Keldaniler) olarak eski çağlardan beri var olan ırkların karışımı oldukları anlaşılmaktadır. Mısır amitlerinin bu halkın kıyafetlerine ışık tuttuğunu söyleyen yazar kitapta, fizyolojik özellikleri ve giydikleri kıyafetler hakkında da epey detay vermektedir. Bereketli ve verimli topraklardan oluşan ülkeleri Amurru, kuşaklar boyunca birçok halk tarafından işgal edilmiştir. Sümerler, Babiller, Akkadlar, Asurlar da burada yaşamışlardır. Babil'de Amoritler, Elamitler, Kasitler, Asurlular, Keldâniler, Persler, Grekler yaşamışlardır. Ancak Amoritler birden fazla dönemde Babil'i fethedip yönetmişlerdir. Amorit teriminden genellikle Filistin ve Ürdün'ün doğusunda yaşayanlar anlaşılmıştır. Tevrat'ta, "Şinar diyarında bir ova vardı ve orada yaşadılar", denilmektedir (Yaratılış 11:2). Amorlular eski bir Sami ırkının saf torunları olarak kabul edilir. Dolikosefalik olup koyu tenlidirler; kısa, küçük ve düz bir burunları vardır. Bazı ilim adamları resimli temsillerden hareketle Kenanlı-Amorilerin Hint-Avrupalı olduğunu göstermek için çaba sarf ederken diğer bazıları ise türün açıkça Sami olduğunu ve günümüzde Lübnan bölgesindeki halklar tarafından temsil edildiğini beyan etmişlerdir. Yazar, onları Ârâmî olarak gruplandırmanın daha isabetli olduğunu söyler. Dilleri Sâmî, Ârâmîce ve İbrânice olarak geçmektedir. Geniş bilgi için bk: Albert T. Clay, *The Empire Of The Amorites*, Copyright, (New Haven: Yale University Press, 1919), 52, 58, 59, 60, 61, 62, 66, 79.

79 Yeşu, 10:11.

bilir ama İsrâilli kardeşe verilen borç bağışlanmalı, İsrâiloğulları başka uluslara ödünç verebilir ama ödünç alamaz başka ulusları yönetebilir ama kendileri yönetilemezler.⁸⁰ Tanrı, Kenan ülkesini onlara vereceğini⁸¹ Kudüs'ü onlar için seçtiğini⁸² bildirir. Diğer halklara karşı tutumlarının bir ifadesi de şu cümlelerde kendini gösterir: “Ele geçen her adamın gövdesi delik deşik edilecek ve tutulan her adam kılıçla düşecek. Yavruları da karıları da kirletilecek. Onların yayları, gençleri yere çalacak ve rahmin semeresine acımayacaklar gözleri çocukları esirgemeyecek.”⁸³

Kutsal kitabın Yeşaya bölümünde geçen şu cümleler Yahudilerin diğer halklarla olan münasebeti hakkında bizlere bir fikir vermektedir: “Yabancılar senin surlarını onaracak, Kralları sana hizmet edecek. Öfkelendiğimde seni cezalandırdıysam da kabul ettiğimde sana merhamet göstereceğim. Kapıların hep açık duracak, ulusların serveti ve zafer alayları ardında yürütülen yenik krallar gece gündüz açık kalan bu kapılardan girsin diye. Çünkü sana kulluk etmeyen ulus ya da krallık yok olacak, evet, o uluslar tam bir yıkıma uğrayacak. Seni ezenlerin çocukları gelip önünde eğilecekler; seni hor görenlerin hepsi, Rab'bin kenti, İsrailin Kutsalı'nın Siyon'u diyerek ayaklarına kapanacaklar. Uluslar ve krallıklar bir anne gibi seni emzirecekler. O zaman bileceksin ki, seni kurtaran RAB, Seni fidyeyle kurtaran, Yakup'un Güçlüsü benim. Sana tunç yerine altın, demir yerine gümüş, ağaç yerine tunç, taş yerine demir getireceğim. Barışı yöneticin, doğruluğu önderin yapacağım. Ülkenden şiddet, sınır boylarından soygun ve yıkım haberleri duyulmayacak artık. Surlarına kurtuluş, kapılarına övgü adını vereceksin.”⁸⁴ “Yabancılar sürülerinizi güdecek, ırgatınız, bağcılarınız olacaklar. Sizlerse Rab'bin kahinleri, Tanrımız'ın görevlileri diye çağrılacaksınız. Ulusların servetiyle beslenecek, zenginlikleriyle övüneceksiniz.”⁸⁵

4. Yahudilerin Kendilerini Üstün Görmelerinde Tevrat'ın Etkisi

Toplulukların sahip oldukları ortak nitelikler (din, dil, köken gibi) onları birbirine yaklaştırır aralarında ortak dünya görüşleri ve yaşam biçimleri geliştirir. Bu ortak nitelikler üzerinden zamanla oluşan ırkların tarih içerisinde nasıl ortaya çıktığı, çoğaldığı, özellikleri, onları birbirinden ayıran veya birleştiren noktaların neler olduğu hakkında düşünce tarihinde birçok fikir ve görüş vardır.

İrkların coğrafi ve çevresel faktörlerin etkisi ile oluştuğu şeklindeki temel iddia ile dünyayı yedi iklime ayıran klasik Yunan coğrafya anlayışı bunlardan biridir.⁸⁶ Bu anlayış ile dönemin dört unsura (su, hava, toprak ve güneş) dayalı tıp anlayışı birleştirilerek ırkların kaynağı izah edilmeye çalışılmıştır. Yunan düşüncesinin karakteristik özelliği olan her şeyin ifrat ve tefritten arınmış- ortasının (itidal) en üstün ve iyi olduğu varsayımından hareketle;

80 Yasa'nın Tekrarı, 15:3, 6.

81 1. Tarihler, 16:17, 18, 35.

82 2. Tarihler, 6:38. 7:20.

83 Yeşaya, 13:15,16,18.

84 Yeşaya, 60:5, 10-12, 14, 16, 17, 18.

85 Yeşaya, 61:5, 6. Daha geniş bilgi için bk. Ramazan Yıldırım, “Tevrat Metinleri Ekseninde İrkçılığa Bakış”, 6. *International Piri Reis Conference On Linguistic, History and Geography Symposiumu*, ed. Muhittin Eliaçık vd., (Azerbaycan: Ganja State University, Azarbaycan 2023), 5-15.

86 İrk, ırktan ırkçılığa geçiş hakkında bilgi için bk. Özge Ünlütürk, “İrk Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Adli Antropolojide Kullanımı”, *Antropoloji*, 29 (2015), 93-116.

orta iklimde yer alan ırkların zihinsel üstünlüğü iddia edilmiştir.⁸⁷ Tevrat rivayetlerine dayanan başka bir görüşe göre ise temelde üç ırkın olduğu ve bunların Büyük Tûfandan sonra Nûh peygamberin hayatta kalan üç oğlundan (Sâm, Hâm, Yâfes) türediği kabul edilir.⁸⁸

Büyük tûfan olayını detaylı bir şekilde anlatan Tevrat'ın ilgili bölümlerinde tûfandan sonra Tanrı tarafından Nûh'a yeryüzüne inerek üremesi ve çoğalması emredilirken⁸⁹ Nûh'un üç tane oğlu olduğu belirtilir ve bunlar isimleri ile zikredilir.⁹⁰ Buradan hareketle bazı Tevrat yorumcuları, insanlığın ikinci defa Nûh'un oğullarının soyu ile çoğaldığını ve dünyaya yayıldığını ifade ettikten sonra her bir oğlunun soyundan gelenler için üç büyük kıtadan birini mekan gösterir ve Sâm soyu için Asya, Hâm soyu için Afrika ve Yâfes soyu için Avrupa⁹¹ şeklinde bir taksimat yaparlar. Bir şekilde yeryüzüne dağılmış olan insan türü arasında -aynı hammaddeden yaratılmış ve fizyolojik olarak birbirine yakın özelliklere sahip olmalarına rağmen- bir üstünlük yarışı daima var olagelmıştır.

Batı toplumlarında Rönesans, Reform hareketleri ve sonrasındaki Fransız İhtilali'nin (1789) etkisiyle gelişen milliyetçilik akımları neticesinde dünya genelinde ulus devlet anlayışı ve ırkçılık yayılmıştır. Modern dönemlerde gelişen bu ırkçılığın Tevrat metinleri ile bir münasebeti olup olmadığı ayrı bir çalışmanın konusudur. Ancak Tevrat'ın, yukarıda ifade ettiğimiz anlatım tarzı ve Tevrat metni ile yorumlarında geçen bazı olayların Yahudi milletinini kendini seçilmiş halk olarak, diğer insanlardan üstün görmesine sebep olmuştur.

Bu çalışmanın önceki sayfalarında değindiğimiz gibi Yahudilerin kendilerini diğer milletlerden üstün ve ayrıcalıklı görme sebeplerinden biri, belki de en başta geleni, kutsal kitapları olan Tevrat'ın onlardan bahsederken kullandığı üsluptur. Tevrat'ta; onların Tanrı tarafından seçildikleri, onun övgüsüne mazhar oldukları, bundan dolayı da Tanrı'nın, ün ve onurda onları diğer uluslardan üstün kıldığı ifade edilmiştir. Diğer soylardan olanların köle olmaları mümkün olduğu halde Tanrı'nın özel ve kutsal halkı olan Yahudilerin asla köle olmayacakları vurgulanır. Daha da ileri gidilerek onların Tanrısına yönelmeyen hiç kimsenin yaşama hakkı olmadığı anlamına gelen cümleler,⁹² bu kitapta sarf edilir. Dolayısıyla Yahudilik teolojisinde bir seçilmişlik ve üstünlük inancının oluşmasına sevk eden birinci amilin, Tevrat'ın Yahudileri üstün gösteren metni olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca Tevrat, Nûh'un oğlu Hâm'ın merkezinde olduğu birkaç olay anlatır ki; bu olay/hikayelerin de netice itibarıyla bir üstünlük inancının oluşmasına sebep olduğu düşünülmektedir.

4. 1. Tûfan Esnasında Meydana Gelen Cinsel İlişki

Yahudi kaynaklarda anlatılan cinsel içerikli bir hikâye Yahudilerin kendilerini üstün görme sebeplerinden biri olarak değerlendirilebilir. Hikâyeye göre; Tûfan⁹³ olayı ile Tanrı mevcut insanları yok etmeye çalışırken yeni insanların dünyaya gelmesinin bir anlamı yoktur. Ayrıca dünyanın başında Tufan olayı var iken ve insanlar bu problemle boğuşurken,

87 Şentürk - Canatan, "İrkçılık" 19/128.

88 Yaratılış, 9:18-19; 10:1-32.

89 Yaratılış, 8:15-17.

90 Yaratılış, 9:18-19.

91 Haleva, *Tora ve Aftara-Bereşit*, 1/57.

92 Bu tarz cümle örnekleri için bu çalışmanın 2. ve 3. Numaralı başlıkları altında anlatılanlara tekrar bakılabilir.

93 Tevrat'ta anlatılan tûfan olayı hakkında detaylı bilgi için. Bk: Yaratılış, 6.-10. Bölümler arası.

cinsel ilişkide bulunmanın iyi olmayacağını düşünen Nûh, kendisi eşinden uzak durduğu gibi oğulları ve gelinlerini de Tûfan süresince gemide ayrı yerlere yerleştirerek cinsel ilişkiyi onlara yasaklamıştır. Aynı şekilde gemideki hayvanların dişi ve erkeklerini de birbirlerinden uzak tutarak onların da cinsellikten uzak duracağı bir ortam oluşturmuştur. Buna rağmen oğlu Hâm ile hayvanlardan köpek ve kuzgun bu yasağa uymamışlardır. Eşinin bir melek (Samhazai) ile yaşadığı yasak aşktan çocuk dünyaya getireceğini öğrenen Hâm, eşini utanç verici bu durumdan kurtarmak ve diğer iki kardeşi olan Sâm ile Yâfes'in bu durumu öğrenmelerinin önüne geçmek için eşiyile birlikte olmuştur. Bunun üzerine Tanrı, Hâm'ın derisini siyaha çevirerek⁹⁴ onu cezalandırdığı gibi köpek ve kuzgunu da yasağa uymadıkları için cezalandırmıştır.⁹⁵ Dolayısıyla bu günahı işleyen Hâm'ın soyundan gelenler fiziken siyah derili oldukları gibi Sâm'ın soyundan gelenlere göre her açıdan daha geri bir konuma sahiptirler.

4. 2. Nûh'un Çıplak Bir Vaziyette Görülmesi

Tevrat'a göre dürüst ve çağdaşlarına göre kusursuz bir insan olan Nûh,⁹⁶

“...çiftiydi, ilk bağı o dikti. Şarap içip sarhoş oldu, çadırının içinde cırılçıplak uzandı. Kenan'ın babası olan Hâm babasının çıplak olduğunu görünce dışarı çıkıp iki kardeşine anlattı. Sâm'la Yâfes bir giysi alıp omuzlarına attılar, geri geri yürüyerek çıplak babalarını örttüler. Babalarını çıplak görmemek için yüzlerini öbür yana çevirdiler. Nûh ayılınca küçük oğlunun ne yaptığını anladı ve şöyle dedi: “Kenan'a lanet olsun, köleler kölesi olsun kardeşlerine. Övgüler olsun Sâm'ın Tanrısı Rab'be, Kenan Sâm'a kul olsun. Tanrı Yâfes'e bolluk versin, Sâm'ın çadırlarında yaşasın, Kenan Yâfes'e kul olsun.”⁹⁷

Hikâyenin farklı versiyonunda; Nûh, tûfandan sonra Tanrıya sunakta bulunur, şarabı içer ve sarhoş olur. Akabinde Hâm'ın çirkin davranışını anlayınca ona lanet eder, Yâfes'in bolluk-berekete ermesi ve Sâm'ın çadırlarında yaşaması için dua eder ve (torunu) Kenan her ikisine de köle olsun, der.

Babası sarhoş ve uygunsuz bir vaziyette iken hiç haya etmeden onun çıplak vücuduna bakan Hâm, neredeyse babasının bu uygunsuz, perişan vaziyetini ve sarhoşluğunu görmekten zevk alarak⁹⁸ alay konusu yapmıştır. Tevrat'ın orijinal dili olan İbrânîce'de Nûh'un o anda içinde bulunduğu vaziyet *erva* sözcüğü ile dile getirilir. Bu kelime daha çok “utanç ifade eden durumlar” için kullanılır. Yahudi kaynaklarına göre Hâm, babasının bu rezil halini görmüş ve başkalarına anlatmaktan da geri durmamıştır. Bundan dolayı Tanrı kendisine öfkelenmiş ve kendisinden intikam alacağını söylemiştir, zira -kardeşlerinin yaptığı gibi- babasının üzerini örtüp bu kötü durumu düzeltmemiş, alaycı bir tavırla olanları başkalarına anlatmıştır.⁹⁹ Babasının uygunsuz halini gördüğü için göz akları kırmızı; kardeşlerine anla-

94 Şaban Kuzgun, “Hâm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 1997) 15/396.

95 Robert Graves - Raphael Patai, *İbrani Mitleri Tekvin -Yaratılış Kitabı*, çev. Uğur Akpur, (İstanbul: Say Yayınları, 2022), 166-167. Kitap bu hadiseyi anlattıktan sonra, Tevrat'ın yorumları olan şu kaynaklarda olay hakkında bilgi göstermektedir: Genesis Rabba. 286, 341; Tanhuma Buber Gen. 43; Tanhuma Noah 12; Yer. Taanit 64d; B. Sanhedrin 108b; PRE, bl. 23; Yalqut Reubeni-Tekvin VII. 7, s.130.

96 Yaratılış, 6:9.

97 Yaratılış, 9:20-28.

98 Konu hakkındaki detaylı tartışmalar için bk: Kuzgun, “Hâm”, 15/395.

99 Haleva, *Tora ve Aftara-Bereşit*, 9: 22-23; Zeynep Yiğit, *Yahudi ve İslam Kaynaklarına göre Hz. Nûh ve Tûfan*,

tıp dedikodusunu yaptığı için dudakları kalın; başını çevirip baktığı için de saçları kıvrıkcık olsun; erkekler uzun boylarından utanç duysunlar, gibi cümlelerle beddua etmiştir.¹⁰⁰

Hâm'ın yerine onun oğlu olan Kenan'ın lanetlenmesi konusunda yapılan bazı yorumlar da; Kenan'ın olayla yakından ilgili olduğu, babasını teşvik ettiği¹⁰¹ hatta Nûh'u o vaziyette gören ilk kişinin Kenan olduğu ve koşup babasına haber verdiği¹⁰² ifade edilmiştir. Bundan dolayı Tevrat metninde üç defa üst üste Kenan ismi zikredilerek lanetlenmiştir.¹⁰³ Nûh'un kendisi için kullandığı "köleler kölesi"¹⁰⁴ ifadesinden dolayı Kenan soyunun Asur Kralı tarafından çıplak ve yalın ayak bir halde sürgün edildiği¹⁰⁵ şeklinde yorumlar yapılmıştır. Aynı şekilde bazı Avrupa toplumlarının bu lanet olayını kullanarak kendi halkları nezdinde Afrika halkını doğal suçlu gösterdikleri ve onları köleleştirmek için bir zemin olarak kullandıkları da bazı çalışmalarla ortaya konulmuştur.¹⁰⁶

4. 3. Ailede Vuku Bulan Gayrı Meşru İlişki

Tevrat metninde değil de daha çok yorum metinlerde bulunan birkaç aktarım da Hâm neslinin ikinci sınıf insan veya köle olması gerektiğini netice veren hususları içerir. Mesela onlardan biri, Hâm'ın sapık biri olduğunu ve annesi ile girdiği ilişkiden Kenan'ın dünyaya geldiğini ifade eder.¹⁰⁷ Aynı şekilde Nûh sarhoş iken Hâm veya oğlu Kenan tarafından hadım edildiği¹⁰⁸ veya bu ikisinden biri tarafından eşcinsel ensest tecavüze maruz kaldığı şeklinde bir aktarım da bulunmaktadır. Bu görüş bazı metinlerde geçen "görmek" kelimesinin cinsel ilişki olarak yorumlanmasından kaynaklanmaktadır.¹⁰⁹ Tabi bu olaylar neticesinde Nûh, madem ben dördüncü çocuğa sahip olamayacağım senin de dünyaya gelen dördüncü oğlun Kenan köle olsun! Kenan'ın çocukları siyah ve çirkin olacaklar, saçları her daim karmakarışık olacak, gözleri kırmızı olsun! Ayıbımı dudaklarından dökülen sözlerle açıkladıkları için dudakları kalın olsun, şeklinde lanet ifadelerini kullanmıştır.¹¹⁰ Ayrıca Kenan'ın lanetlenme

(İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016), 75.

100 Graves - Patai, *İbrani Mitleri Tekvin -Yaratılış Kitabı*, 176; Mehmet Katar, "Nûh'un Laneti ile Arz-ı Mev'ûd Arasındaki İlişki", *Bütün Yönleriyle Yahudilik Uluslararası Sempozyum*, (Ankara: Türkiye Dinler Tarihi Derneği Yayınları, 2012), 49.

101 Yiğit, *Yahudi ve İslam Kaynaklarına göre Hz. Nûh ve Tûfan*, 65.

102 Graves - Patai, *İbrani Mitleri Tekvin -Yaratılış Kitabı*, 176; Katar, *Nûh'un Laneti ile Arz-ı Mev'ûd Arasındaki İlişki*, 49.

103 Yaratılış, 9:25-27.

104 Yaratılış, 9:25.

105 İşaya, 20: 4; Haleva, *Tora ve Aftara-Bereşit*, 1/56, 57.

106 Graves - Patai, *İbrani Mitleri Tekvin -Yaratılış Kitabı*, 178; Yiğit, *Yahudi ve İslam Kaynaklarına göre Hz. Nûh ve Tûfan*, 77.

107 *The First Book of Moses, Called Genesis*, King James Version, (Pure Cambridge: 1900) Edition, 9:20-25.

108 Nuh'un hadım edilmesi ile ilgili iki farklı değerlendirme söz konusudur. Birincisine göre; Nuh, içtiği içkinin etkisiyle tamamen kendinden geçip çadırda elbiselerini çıkardığı sırada Kenan içeri girmiş ve bir iple büyükbabasının hayalarını bağlayarak sıkı bir düğüm atmış onu hadım etmiştir. İkincisine göre ise; Gemi yolculuğu boyunca hasta olan aslanlardan biri nankörce davranmış ve pençeleriyle Nuh'un hayalarına saldırarak onun erkekliğini kaybetmesine sebep olmuştur. Bk. Graves - Patai, *İbrani Mitleri Tekvin -Yaratılış Kitabı*, 176.

109 Detaylı bilgi için bk. Rabbi David Frankel, "Noah, Ham and the Curse of Canaan: Who Did What to Whom in the Tent", *The Torah.com*, (Erişim 06.05.2024); Katar, *Nûh'un Laneti ile Arz-ı Mev'ûd Arasındaki İlişki*, 56.

110 Graves - Patai, *İbrani Mitleri Tekvin -Yaratılış Kitabı*, 176; Yiğit, *Yahudi ve İslam Kaynaklarına göre Hz. Nûh ve Tûfan*, 76.

sebeplerinden biri de kendisinin ileride İsrâil düşmanı olacağı¹¹¹ gerçeğidir.

4. 4. Gemide Hayvanla Cinsel İlişki

Yahudilerin bazı yorum kitaplarında nakledildiğine göre Hâm, babasının dördüncü oğlu olmasını engellediği için “soyun çirkin ve kara tenli olsun” şeklindeki bedduasına maruz kalmıştır.¹¹² Ayrıca zayıf olsa da bazı kaynaklarda geçtiği için burada değinmekte fayda gördüğümüz bir aktarım vardır ki ona göre; Hâm Tûfan esnasında gemide iken, bir köpekle zorla cinsel ilişkiye girdiği için teni siyah bir hale gelmiştir.¹¹³ Ele aldığımız bu aktarımlardan anlaşıldığı gibi siyahilerin fiziksel özellikleri ile Hâm’ın günahı arasında bir irtibat kurulmuş ve bundan dolayı siyahilerin farklı ve köle olduğu/olması gerektiği iddia edilmiştir. Bu anlayıştan dolayı orta çağda Yahudiler, siyahileri, “hayvan gibi davranan, kirlardaki otlarla geçinen, çıplak dolaşan, zekâ açısından geri olup şeklen insana benzeyen, maymundan biraz yukarı, yarı insansı ve köle olarak alınıp satılan varlıklar” şeklinde tasvir etmişlerdir. Onların bu yaklaşımından etkilenen Hıristiyanlar da siyahileri, köle ticaretinin bir argümanı haline dönüştürmekten çekinmemişlerdir.¹¹⁴

İnsanlık tarihi, ırkçılığın sebep olduğu birçok acı sahnelerin yaşanmasına şahitlik etmiştir. Ancak Tevrat anlatımlarının bunlarda etkisi olup olmadığı araştırılmaya muhtaç bir husustur. Mesela; İspanyol ilâhiyatçı Gaines de Sepulveda (ö. 1573) Kızılderiilerin aşağılık olduklarını ve onların beyazlara hizmet etmek için yaratıldıklarını savunmuştur.¹¹⁵ Onun bu teorisini kabul eden bazı ülkelerde beyaz işçilerle siyah köleler yan yana çalıştıkları halde siyah köleler beyaz işçilere göre daha ucuz çalıştırılmıştır. Ayrıca beyazlar çalışmak için ağır şartlar ileri sürdüklerinden giderek sadece siyah köleler iş gücü olarak kalmıştır. Bunun sonucu olarak zaman içerisinde Amerika’da ve Karayipler gibi coğrafi bölgelerde köleler hayvan sürüsü olarak adlandırılmış ve beyazlara özgü hiçbir şeyi taklit edemeyecek duruma düşürülmüştür.¹¹⁶

Buraya kadar anlattığımız sebeplerden dolayı Yahudiler kendilerinin Tanrı ile özel bir antlaşma yaptıklarını kabul ederler ve bu antlaşmanın belli bazı alametleri olduğuna inanırlar. Dolayısıyla, Tanrı, ahdin simgesi olarak İbrâhim’in dinine uyan her erkeğin sünnet olmasını emretmiştir. Bu yüzden İbrâhim doksan dokuz yaşında sünnet olmuştur.¹¹⁷ Nûh’un oğlu Sâm’ın soyundan gelen İbrâhim, İshâk ve onun soyu olan İsrailoğulları Nûh’un sarhoşken çıplaklığını oğlu Sâm’ın kapatmasından dolayı seçilmiş soy olmayı hak ettikleri gibi sünnet antlaşmasıyla da seçilmiş olduklarını vücutlarında gösterirler. Sâm’ın zürriyetinden

111 Salime Leyla Gürkan, “Kur’an’a Göre Seçilmişlik Kavramı ve İsrailoğulları’nın Seçilmişliği Meselesi”, *İslâm Araştırmaları Dergisi*, (Ocak 2005), 40.

112 Graves - Patai, *İbrani Mitleri Tekvin -Yaratılış Kitabı*, 176.

113 H. Freedmanand Maurice Simon, *Midrash Rabbah: Genesis I*, (London: The Soncino Press, 1961), 36/7. Tartışmalı olan bu konuda rivayetler farklıdır. Hâm’ın, köpekle mi ilişkiye girdiği veya gemide bulunan Hâm, köpek ve kuzgunun, Nuh’un koyduğu cinsel ilişki yasağını delerek kendi türleriyle mi ilişkiye girdikleri noktası net değildir. Bk. David M. Goldenberg, *Black And Slave*, (Berlin: De Gruyter GmbH, 10. Basım, 2017), 253. Neticede Tanrı her birini farklı cezalarla cezalandırmıştır. Bk. Graves - Patai, *İbrani Mitleri Tekvin -Yaratılış Kitabı*, 167.

114 Katar, *Nûh’un Laneti ile Arz-ı Mev’ûd Arasındaki İlişki*, 56-58.

115 Şentürk - Canatan, “İrkçılık” 19/125.

116 Şentürk - Canatan, “İrkçılık” 19/126.

117 Ömer Faruk Harman, “İbrâhîm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2000), 21/267-268.

olan erkekler sabah duasında “tallit” örtüsünü kullanır, çünkü Sâm babasının çıplaklığını bir örtü ile kapatmıştır.¹¹⁸ Kendini iyi ve güzel işlere adanmış Sâm’ı kardeşi Yâfes de dinlemiş ve onun yolundan gitmiştir. Bundan dolayı Sâm’a tallit,¹¹⁹ Yâfes’e ise pallium¹²⁰ verilmiştir. Tanrı, Sâm’ı mükafatlandırmış ve onu seçilmiş soyun atası yapmıştır.¹²¹

Sonuç

Tevrat metinlerinin birçok yerinde, İsrâiloğullarının Tanrı tarafından seçildiğini ve O’nun özel halkı olduğunu dile getirerek bundan dolayı diğer halklardan üstün olduklarını ifade eden pasaj, bölüm ve cümleler mevcuttur. Tevrat’a göre, Büyük Tûfanla yok olan insan nesli, imanlı ve zamanının en dürüst adamı olan Nûh ve onun üç oğlu tarafından, Tûfandan sonra yeniden çoğalmış ve giderek ırklar birbirinden ayrılmıştır. Tevrat, Hâm soyunun diğerlerinden daha geri olduğunu ve onların ancak köle olmaları gerektiğini birkaç hadise/hikâye temelinde anlatır. Her anlatımda da Hâm’ın işlediği günah ile günümüz siyahi ırk arasında bir bağın olduğu kabul edilir. Nûh’un Tûfandan sonra oğlu Hâm veya torunu Kenan’ı lanetleyerek Sâm’ı kutsaması doğal olarak ırkçılığı doğurmuştur. Yahudilikteki seçilmişlik öğretisinin başka sebepleri olsa da en temel sebep bu lanetleme olayıdır.

Tevrat’a göre, yaşamasının temel amacı Tanrı’ya hizmet etmek ve onun dünyadaki onurunu yükseltmek olan İsrâiloğulları Sâm’ın soyundan gelenlerdir. Tanrı mübarek olduğundan onun hizmetkarları olan Sâmî nesli de seçilmiş ve üstün kişilerdir. Bunlar seçilmiş ve üstün ırk olduklarından Tanrı ile iletişimlerinde herhangi bir aracıya ihtiyaçları yoktur, bilakis onlar Tanrı ile diğer insanlar arasında bir nevi aracıdırlar. Yahudiler, Nuh’un, oğlu Hâm veya torunu Kenan’a yaptığı beddua veya lanet olayını, kendi aralarındaki dayanışmayı sağlam tutmak ve gelecek nesillerine, diğer insanlardan üstün oldukları fikrini aşılacak için bir gerekçe olarak kullanırlar. Dolayısıyla bu lanetleme olayının, Yahudilerin Arz-ı Mev’ud veya ulaşmak istedikleri başka hedeflerini gerçekleştirmek için işlerini kolay kıldığı söylenebilir. Ancak bu, müstakil bir çalışma ile araştırılması gereken bir konudur.

Extended Abstract

In the history of mankind, there have been individuals or societies who consider themselves, their family, tribe, clan, tribe, or race, or any segment of society superior to other people, and who have developed behaviors against other people based on this sense of superiority. Acting in this way is racism, which can be expressed in Arabic by the word’s clan, qavmiyyah, unsuriyyah, and in western languages by race, rasse, rassismus. The first example of self-superiority is the devil’s claiming superiority over Adam, whose raw materials were different but the same in terms of being created, and consequently losing his high position. Later, in the adventure of mankind on earth, we read about the claim of superior-

118 İsmail Taşpınar, “Sâm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2009), 36/60.

119 İnançlı Yahudi erkekleri tarafından kullanılan geleneksel bir dua şalıdır. Beyaz ipek ya da pamuklu kumaş üzerine mavi çizgilerden oluşur. Dua esnasında takılan bu şal, başı ve omuzları örter. İsmail Naci Zeyrek, *Yahudilikte Dini Semboller (Magen David Örneği)*, (Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2014), 324.

120 Roma ve Yunan toplumunda üst düzey erkek kıyafeti olarak kısa tuniğin üzerine sarılır, Papa kendisi giydiği gibi bazı Piskoposlara da verirdi. Salime Leyla Gürkan, “Tesettür”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2011) 40/545.

121 Simon, *Midrash Rabbah: Genesis I*, 36/6.

ity between Adam's two children, which tragically resulted in one of them killing the other, thus marking one of the earliest human conflicts based on a perceived sense of superiority.

The desire to be superior, which is inherent in human nature, has caused some problems in interpersonal relations in history and today, and as a result, it has caused some victimization for people. In this way, the understanding of seeing oneself or any other group as superior reached wider masses after the Renaissance and Reformation movements, especially in Western societies, and led to the establishment of nation-based states and societies trying to establish hegemony over each other. Approaches that claim that some people are superior to others are also present in today's world. It is possible to see that this approach has also infected some religions. So much so that even today there are religions on earth that divide their believers into different categories with a caste system or that are exclusive to one nation and aim to ensure the happiness of that nation. But the only religion that clearly expresses the superiority of one race and its dominance over the other religions is Judaism.

The Jews, who consider the Children of Israel to be God's chosen and special people, justify this belief by citing certain events that allegedly occurred during the time of the Prophet Noah and are found in the text of the Torah or in its interpretations. This study focuses on the reasons for this claim of superiority by focusing on Jewish sacred texts and examines each of these reasons one by one. Although the study is based on the Jewish holy book Tanakh, old and new studies on the subject have also been utilized. Some of the conclusions reached as a result of the study can be summarized as follows:

In many parts of the Jewish scriptures, the Israelites are considered to be chosen by God and to be His special people. Therefore, they are considered superior to other peoples. According to the Torah, the human race, which was destroyed by the Great Flood in the early stages of human history, was repopulated after the end of the Flood by the faithful and most righteous man of his time, Noah, and his three sons, and in time the races were separated from each other. The Torah explains that the lineage of Ham was inferior to the others and that they could only be slaves on the basis of several incidents/stories that occurred both during and after the Flood. The Torah states that Ham or his son Canaan was cursed by Noah because of these events, and in each account, the Torah emphasizes that there is a connection between the sin(s) committed by Ham or his son and the black race today. Although there are other reasons for the doctrine of chosenness in Judaism, the most fundamental reason is that Noah cursed his son Ham or his grandson Canaan and blessed Sam.

According to the Torah, the main purpose of the Israelites, the descendants of Shem, living in the world is to serve God and elevate His honor in the world. Since God Himself is blessed, His servants, the Semites, are chosen, blessed, and exalted. As such, they do not need any intermediary in their communication with God, but are themselves intermediaries between God and other human beings. The Jews use Noah's curse on his son Ham or grandson Canaan as a justification for keeping solidarity among themselves and instilling in their future generations the idea that they are superior to other human beings. Therefore, it is possible to say that this curse made it easier for the Jews to realize their goal of *Arz al-Maw'ud* or other significant goals they wanted to achieve, there by reinforcing their distinct identity and divine mission.

Kaynakça | References

Adam, Baki. "Tevrat". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 41/40-45. İstanbul: TDV Yayınları, 2012.

Adam, Baki. "Yahudilik, Seçilmişlik, Ahit, Kutsal Toprak ve Mabet Geleneği", *Yaşayan Dünya Dinleri*, Ankara: DİB Yayınları, 3. Basım, 2010.

Adam, Baki. *Yahudi Kaynaklarına Göre Tevrat*, İstanbul: Seba Yayınları, 1997.

Altınel, Tolga Savaş. *İslami Kaynaklara Göre Yahudilik'teki Seçilmişlik*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2002.

Antes, Peter. *Grundriss der Religionsgeschichte Von der Prähistorie bis zur Gegenwart*. Hannover: W. Kohlhammer, 2006.

Ataöv, Türkkaya. *Siyonizm ve Irkçılık*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 1982.

Batuk, Cengiz-Köroğlu, Mevlüde. "Bir Yahudi Tanrıçası Olarak Aşera". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 41 (2016), 19-36.

Clay, Albert T. *The Empire of the Amorites*, Copyright. New Haven: By Yale University Press, 1919.

Çağrı, Mustafa. "Asabiyet". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 3/453-455. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

David M. Goldenberg. *Black And Slave*. Berlin: De Gruyter GmbH, 10. Basım, 2017.

Erdem, Sargon. "Amalika". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 2/556-558. İstanbul: TDV Yayınları, 1989.

Graves Robert- Patai Raphael Patai. *İbrani Mitleri Tekvin -Yaratılış Kitabı*. çev. Uğur Akpur. İstanbul: Say Yayınları, 2022.

Gürkan Salime, Leyla. *The Jews as a Chosen People: Tradition and Transformation*. New York: Routledge Jewish Studies Series, 2014.

Gürkan, Salime Leyla. "Kur'an'a Göre Seçilmişlik Kavramı ve İsrailoğulları'nın Seçilmişliği Meselesi". *İslâm Araştırmaları Dergisi*, 13 (2005), 25-61.

Gürkan, Salime Leyla. "Tesettür". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 40/545. İstanbul: TDV Yayınları, 2011.

Haleva, Yitshak. *Tora ve Aftara-Bereşit*. çev. Moşe Farsi. İstanbul: Gözlem Gazetecilik, 2010.

Harman, Ömer Faruk. "İbrâhim". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 21/266-272. İstanbul: TDV Yayınları, 2000.

Harman, Ömer Faruk. "Yuşa". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 44/43-45. İstanbul: TDV Yayınları, 2013.

İbn Manzûr, Muhammed b. Mukrim. *Lisanu'l-Arab*. Beyrut Dâru İhyai't-Turasi'l-Arabi, 1996.

İsmail Naci Zeyrek. *Yahudilikte Dini Semboller (Magen David Örneği)*. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2014.

Katar, Mehmet. “Nûh’un Laneti ile Arz-ı Mev’ûd Arasındaki İlişki”. *Bütün Yönleriyle Yahudilik Uluslararası Sempozyum*. Ankara: Türkiye Dinler Tarihi Derneği Yayınları, 2012.

Katar, Mehmet. “İsrail Kavminin Seçilmişliği Üzerine Bir Araştırma”. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 20/4 (2007), 458-463.

Komisyon. *Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*. Ankara: DİB Yayınları, 2007.

Kutsal Kitap Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat-Zebur-İncil). İstanbul: Ohan Mat. Ltd. Şti, 2002.

Kuzgun, Şaban. “Hâm”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 15/395-396. İstanbul: TDV Yayınları, 1997.

Rabbi David Frankel. “Noah, Ham and the Curse of Canaan: Who Did What to Whom in the Tent”. *The Torah.com*, (Erişim 06.05.2024).

Simon, Maurice Freedman H. *Midrash Rabbah: Genesis I*. London: The Soncino Press, 1961.

Şentürk, Recep-Canatan, Kadir. “İrkçılık”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 19/124-131. İstanbul: TDV Yayınları, 1999.

Taşpınar, İsmail. “Sâm”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 36/60-61. İstanbul: TDV Yayınları, 2009.

The First Book of Moses, Called Genesis. King James Version, Pure Cambridge Edition, 1900.

Ünlütürk, Özge. “İrk Kavramının Tarihsel Gelişimi ve Adli Antropolojide Kullanımı”. *Antropoloji*, 29 (2015), 93-116.

Yıldırım, Ramazan. “Tevrat Metinleri Ekseninde İrkçılığa Bakış”. 6. *International Piri Reis Conference on Linguistic, History und Geography Sempozyumu*. Azerbaycan: Ganja State University, 2023.

Yiğit, Zeynep. *Yahudi ve İslam Kaynaklarına Göre Hz. Nûh ve Tûfan*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.